

Saksbehandler: Ylva Christiansen Sundt

Fylkesmannen i Vest-Agder		Vår dato:	13.03.2015
17 MARS 2015		Deres dato:	04.03.2015
Ark.	Sak. 13/2076		
Saksbeh. MME	Dok.		

Vår referanse:
2015/1499
Deres referanse:
2013/2076Fylkesmannen i Vest-Agder
Serviceboks 513

4605 Kristiansand S

Om opplæring og arbeidstid for lærlinger og lærekandidater

Vi viser til henvendelse fra Fylkesmannen i Vest-Agder datert 4. mars 2015. Henvendelsen baserer seg på en forespørsel fra HMS-ansvarlig i Frisørenes Fagforening om tolkning av opplæringsloven § 4-4.

Bakgrunn

Frisørenes Fagforening viser til at mange frisørlærlinger har blitt fortalt at teoridelen av opplæringen skal gjøres hjemme. De mener at opplæringsloven sier at all opplæring skal foregå i arbeidstiden, og at arbeid som gjøres hjemme derfor skal regnes som arbeidstid og avspaseres time for time. De viser også til at et arbeidsår innebærer lagt flere arbeidstimer enn et skoleår på videregående skole.

Det har vært en dialog mellom fylkeskommunen, HMS-ansvarlig i Fagforbundet Frisørenes Fagforening og Opplæringskontoret for frisører i Agder om saken. Svarene som er gitt viser at det har vært en viss grad av uenighet om hva det kan forventes at skjer innenfor og utenfor arbeidstiden, og om det er adgang til å gi «lekser».

Fylkesmannen har også uttalt seg nærmere. Fylkesmannen konkluderer med at planlegging og dokumentering må være en del av verdiskapningen, som må foregå innenfor vanlig arbeidstid. De mener imidlertid at spørsmålet er prinsipielt, og ønsker derfor å løfte det til Utdanningsdirektoratet.

Rettslig grunnlag

En lærling eller lærekandidat har rett til opplæring etter lærekontrakt og opplæringskontrakt, jf. opplæringsloven § 4-2. Det skal i denne kontrakten komme frem hvem som har ansvaret for de ulike delene av opplæringen etter læreplanen, jf. opplæringsloven § 4-5.

Det følger av opplæringsloven § 4-2 at lærlinger og lærekandidater er arbeidstakere i bedriften de har tegnet arbeidsavtale med, og at de derfor omfattes av reglene for arbeidstakere, der i blant arbeidsmiljøloven.

I opplæringsloven § 4-4 første ledd står det at «(l)ærebedrifta pliktar å leggje til rette produksjonen og opplæringa slik av lærlingen og lærekandidaten kan nå måla i den fastsette læreplanen.» Det kommer også frem at lærebedriften skal utarbeide en intern plan for opplæringen. Videre av bestemmelsens andre ledd følger det at «(a)rbeids- og opplæringstida til lærlingen og lærekandidaten skal til saman ikkje vere lengre enn den arbeidstida som gjeld for andre arbeidstakarar i faget.»

Utdanningsdirektoratets vurdering

Lærlinger og lærekandidater har rett til opplæring etter sin lære- eller opplæringskontrakt, jf. opplæringsloven § 4-2. Lærekontrakten/opplæringskontrakten skal være skriftlig mellom

Postadresse:
Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO
Besøksadresser:
Schweigaards gate 15 B, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar

Telefon:
+47 23 30 12 00
Telefaks:
+47 23 30 12 99

E-post:
post@utdanningsdirektoratet.no
Internett:
www.utdanningsdirektoratet.no
Org.nr.:
NO 970 018 131

Bankgiro:
7694 05 10879
IBAN:
NO8876940510879
BIC/SWIFT
DNBANOKK

partene, jf. opplæringsloven § 4-5. Kontrakten kan imidlertid ikke stride med de nærmere reglene for læreforholdet som er fastsatt i opplæringsloven eller annet regelverk.

Bedriften plikter å legge til rette for at lærlinger og lærekandidater kan nå kompetansemålene i læreplanen, jf. opplæringsloven § 4-4. I dette tilfellet er det læreplanen i frisørfaget Vg3. For å sikre at dette skjer skal bedriften utarbeide en intern plan for opplæringen.

Videre i § 4-4 står det at arbeids- eller opplæringstida «til saman» ikke skal være lenger enn vanlig arbeidstid. Vi støtter Fylkesmannen i Vest-Agders vurdering av at både opplæring og verdiskapning skal foregå innenfor vanlig arbeidstid i faget. Det innebærer at avtalen bedriften og lærling/lærekandidat har inngått både skal dekke opplæring og verdiskapning. Arbeidsgiver kan altså ikke kreve at oppgaver som inngår som en del av opplæringen gjøres hjemmefra. Den individuelle vurderingen, f.eks. underveisvurderingen, herunder egenvurderingen, og dialog om annen utvikling, er en del av opplæringen, jf. kapittel 3 i forskrift til opplæringsloven. At lærlinger og lærekandidater kun lønnes for verdiskapningstiden, underbygger også dette.

Det presiseres at lærlinger og lærekandidater ikke har rett til å nå målene i læreplanen, men de har rett til opplæring som skal føre frem til målene. Det er også en forutsetning at lærlingene/lærekandidatene oppfyller plikten de har til å delta aktivt i opplæringen i bedriften, jf. opplæringsloven § 3-4 annet ledd.

Vennlig hilsen

Cathrine Børnes
avdelingsdirektør

Ylva Christiansen Sundt
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent